

Somogy Megyei Múzeum
174-1051.
Néprajzi adattár

Újjáéledő motívumok

A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum négy helyiségében Fejezetek Somogy néprajzából címmel nyílt kiállítás. L. Kapitány Orsolya és Gáll Éva rendezésében gazdag anyag fogadja a betérőt. A századforduló óta folyamatosan gyarapodó néprajzi gyűjteményből a népi díszítőművészet szébbnél szébb darabjai hívják fel a figyelmet Somogy kincsére.

A kiállításrendezők tudatosan törekedtek arra: mégha a halot-
tas textíliák bemutatásával fel is villantják az elmúlás képeit,

Garbera István faragott szé-
kének részlete

Lovas Katalin népviseletei

Kapitány Julianna kerámiái
(Fotó: Király J. Béla)

az utolsó, ötödik teremben a tárlatlátogató rádöbbenjen: eleink hagyatéka tovább él az utódokban, a népi iparművészekben. Hogy miért éppen Garbera István fafaragó, Kapitány Julianna fazekasmester és Lovas Katalin népi textiltervező mutatós munkáit láthatja a közönség? Nos, azért, mert a rendezők úgy vélik: először azok kapjanak lehetőséget a bemutatkozásra, akik már jó nevű, „befutott” művészek. Szerencsére van belőlük bőven a megyében, így a tervek szerint két-három havonkénti váltással felfrissülhet a kiállítás, hirdelve: a népi motívumkincs mélyen — kitörölhetetlenül — beleivódott az alkotók formavilágába. Lovas Katalin háromdarabos sváb, kékfestő népviselete a legeg-

yszerűbb geometriai forma — téglalap alaprajzú szabásminta — szerint készült. A textil-üzemmérnök a Fialatok Népművészeti Stúdiójában tizenöt éve kezdett el intenzíven foglalkozni a népviseletekkel. Ruháiért 1983-ban kapta meg a Népművészet Ifjú Mestere címet. Nyolc éve él Magyarlufakán, ahol fő foglalkozása, a varrás mellett a kézműves mesterségek oktatása, tanulása tölti ki minden idejét. Sok rekonstrukciót készített, de leginkább a hagyományos népi szabású, saját tervezésű ruhakészítés foglalkoztatja. Csalogatják a szemét Kapitány Julianna kerámiái is. A kaposvári Fazekas Házipari Szövetkezet formatervezője Tamás László fazekasmestertől tanulta a szakma alapjait. A habán kerámiák lenyűgözték, de a Gerencsér Sebestyén-pályázat díjazottja tovább kísérle-

tezett. Rátalált a mangán habán technológiájára, amelyet a 17-18. században korlátozottan alkalmaztak csak a habánok, s csak néhány darab maradt meg napjainkra. A népi iparművész azóta is ezzel a technológiával készíti használati tárgyait és díszedényeinek zömét.

Garbera István fafaragó keze nyomán újraéled a parasztbútorok, szobabelsők világa. A most közszemlére tett faragott étkezőgarnitúra, tükör- és képkeret ízelítő csak művészetéből. A faragás iránti érdeklődését — ami később szenvedélyé nemesült — egy népművészeti kiállítás keltette fel. Ezen az elmúlt századok parasztbútorait mutatták be. Régi mesterek remekeit a Felvidék és a Dunántúl múzeumaiban, tájházaiban tanulmányozta. A faragás fogásait idős faragóktól leste el. Több mint egy évtized óta formálódik keze

nyomán asztallá, székké, szekrényké a tölgy-, a dió- és a cseresznyefa. Zsűrített parasztbútorok meghozták az elismerést: 1983-ban népi iparművész lett. Nemcsak a hazai kiállításokon ismerik Garbera István művészetét, hanem a határokon túl is. Míves munkái nyugat-európai és amerikai otthonokba is eljutnak.

A látogató meghökken, amikor freskó méretű Madonna néz felé. Az Erdélyből áttelepült jutai „vándorpiktor” művét foglalta keretbe a fafaragó. Bár e monumentális keret nem volt jellemző a népi kultúrában, a vallási tárgyú — többnyire ismeretlen szerzőtől származó — festmény viszont nem hiányozhatott az otthonokból. Kőteles István képe — mindenféle előjel nélkül — éppen ezért szerves része a kiállításnak.

Lőrincz Sándor